

10 september 2017 (dankzegging Avondmaal)

ZACHEUS VERANDERD

Lukas 19, 1 t/m 10

Een tollenaar die de helft van zijn vermogen aan arme mensen geeft... En die ook nog eens besluit aan te bellen bij die mensen die hij teveel heeft laten betalen om het teveelbetaalde terug te geven. Dat is ongekend! Tollenaars waren vroeger voorbeelden van hoe het juist niet moest. 'Tollenaars en andere zondaren', zo spreken de Farizeeërs over deze beroepsgroep. En juist een tollenaar gaat de helft van zijn vermogen wegschenken en degenen die hij teveel heeft laten betalen vierdubbel terug betalen. Blijkbaar heeft die ontmoeting met de Here Jezus Zacheus zo gegrepen..., dat hij op een totaal andere wijze zijn leven ging vervolgen. Nu, u en ik hebben bij het Avondmaal ook Jezus mogen ontmoeten. Jezus heeft het Zelf laten zeggen: dat brood en die wijn, dat ben ik, dat is Mijn lichaam en Mijn bloed. Hoe gaan u en ik na deze Avondmaalszondag verder...?

Gods genade gaat verder dan de Avondmaalszondag

Maar voordat u nu gaat bedenken bij wie u morgen moet aanbellen om iets viervoudig terug te betalen..., eerst even heel goed luisteren naar wat Jezus over deze verandering in het leven van Zacheus zegt...

Jezus zei tegen Zacheus (of misschien zei Hij het wel juist tegen de mensen die om Jezus en Zacheus heen stonden): 'heden is dit huis zaligheid (redding) ten deel gevallen, omdat ook deze een zoon van Abraham is.' 'Vandaag heeft Zacheus redding mogen ontvangen', zei Jezus. Jezus zei dit pas, *nadat Zacheus had aangeboden om de helft van zijn vermogen af te staan aan de arme mensen*. Nu, daar raken wij een heel belangrijk punt van het Evangelie. Gods redding, Gods heil, is niet alleen dat Jezus je aanvaardt..., dat je vergeving van zonden ontvangt..., dat Hij je bij de naam noemt, dat Hij je uit je boom roept en dat je met Hem verbonden mag zijn. Nee, *Gods redding, Gods heil, gaat veel verder*. Gods genade *verandert* je leven. Het is een transformatie van je leven, een nieuw bestaan, een op een nieuwe manier in de wereld gezet worden. Gods redding, Gods heil, 'die zaligheid die Zacheus ten deel is gevallen' zoals Jezus het zegt, was niet alleen dat Zacheus door Jezus werd aanvaard..., maar ook dat hij op een nieuwe manier in zijn leven kwam te staan.

Dat vind ik heel belangrijk voor als wij straks na deze Avondmaalszondag weer de nieuwe week in gaan: wij mogen dus geloven en er ook om vragen dat Gods genade morgen verder gaat. Dat Gods heil, dat Zijn redding, dat die zaligheid die ons vandaag ten deel is gevallen, ook morgen zijn uitwerking zal hebben. Het houdt niet bij de Avondmaalstafel op. Jezus' genade is niet alleen dat Hij je vandaag uit je levensboom heeft geroepen en met u aan tafel wilde zitten. Gods redding gaat verder! Ook die innerlijke verandering van Zacheus, dat hij het vanaf nu anders ging doen..., *ook dat was Gods werk!* Ook dat was onderdeel van die zaligheid, van die redding die God bracht. Want pas toen dat was gebeurd, pas toen Zacheus heel anders in het leven was komen te staan en het vanaf nu anders ging doen, pas toen zei Jezus: 'heden is dit huis zaligheid ten deel gevallen'. Met andere woorden: 'nu is Gods redding echt werkelijkheid geworden.'

Gods redding, Gods genade, is als een medicijn dat inwendig zijn werk zal gaan doen..., een medicijn waardoor je ziel wordt genezen, waardoor je anders gaat denken, anders gaat doen, waardoor je anders in je leven komt te staan. God doet namelijk nooit half werk: 'vandaag krijg je Zijn liefde in het brood en de wijn... en morgen moet je zelf je dankbaarheid daarvoor maar in praktijk proberen te

brengen'. 'Morgen verwacht God natuurlijk wel wat van je terug.' Nee, Gods werk omsluit heel je leven. Vandaag mogen wij Zijn liefde in brood en wijn ontvangen... en als wij dat echt in ons hart zullen sluiten ..., dan zullen wij erop mogen vertrouwen dat die liefde en genade van vandaag morgen nog verder zal ontluiken in ons leven..., dat zijn liefde en genade morgen en overmorgen nog verder in ons zal groeien... dat wij door Zijn genade op een nieuwe manier in ons leven gezet worden. Dat is allemaal Gods genade. Genade van God Die geen half werk doet. Genade van Jezus Christus Die pas over zaligheid en redding spreekt als Zacheus leven van binnenuit helemaal anders is geworden.

Ik vind dit een prachtige bemoediging!. Want als ik die geschiedenis van Zacheus lees, dan word ik eigenlijk wel wat jaloers. Want zo gemakkelijk als Zacheus even verandert, dat zie ik bij mijzelf helaas niet. Ik ben in ieder geval nog niet zover dat ik de helft van mijn vermogen heb weggeschonken. Het doet al pijn als ik er aan denk... En zoals Zacheus op zo'n genereuze wijze alles herstellen wat ik bij andere mensen verkeerd heb gedaan..., dat zie ik mijzelf ook nog niet gelijk doen... Ik word haast jaloers op die kleine tollenaar die een grote geloofsheld blijkt te zijn... Maar dan mag ik dus verder lezen en die woorden van de Here Jezus ter harte nemen dat dit Zijn reddingswerk is geweest: 'dat was genade van God hoor, dat Zacheus zo veranderde!' 'Dat was Mijn zaligheid, Mijn redding, Mijn werk, dat Zacheus zo veranderde... Jij verwacht ook veel te veel van jezelf. Gods opzoekende liefde, die verandert je. Niet jijzelf verandert je. Vertrouw eens wat meer op die genade van God, die je vandaag hebt ontvangen in het brood en de wijn...'

Gods genade in het dagelijks leven

Maar nu dan toch meer praktisch: het is Gods werk, Gods genade, dat je leven zo verandert zoals bij Zacheus..., maar wat kunnen wij nu leren van Zacheus... hoe wordt Zacheus in dat werk van God ingeschakeld?

Nou, het eerste wat Zacheus noemt zijn zijn bezittingen. Zacheus besluit om anders met zijn bezittingen om te gaan. Hij blijft wel gewoon tollenaar, voor zover we weten. Maar hij zal in de toekomst niet alleen meer werken voor zichzelf. Hij zal zijn bezittingen voor de helft weggeven. ... Ik zei dat ik jaloers werd op Zacheus hè... zomaar de helft kunnen weggeven... maar ja, wat dat in praktijk voor Zacheus betekende weten wij natuurlijk niet. Bill Gates, zo las ik, heeft pas geleden ook weer een paar miljard dollar aan een goed doel geschonken. En van Mark Zuckerberg, de CEO van FaceBook, heb ik zelfs gelezen dat hij 99 procent van zijn aandelen aan goede doelen wilde schenken. Maar ik denk dat Bill Gates en Mark Zuckerberg nog niet bang hoeven te zijn om daardoor in een sociale huurwoning terecht te komen. Als je zo bijzonder veel hebt, hoeft het ook niet lastig te zijn om veel weg te geven. En trouwens, we weten natuurlijk ook niet hoe het met Zacheus is afgelopen. Je kunt vol overtuiging een belofte doen, maar dan kan het in praktijk soms nog heel lastig zijn om je aan die belofte te houden. Het kan Zacheus later best heel zwaar gevallen zijn om bij de zoveelste deur waar hij aanbelde, smalend aangekeken te worden: 'ha, een tollenaar die zijn leven denkt te verbeteren... Nu denkt hij opeens alles goed te kunnen maken, wat hij kapot heeft gemaakt.' Het kan best zijn dat Zacheus op een dag wel eens behoorlijk spijt heeft gevoeld van wat hij toen allemaal ten overstaan van Jezus had beloofd...

Ik weet niet hoe gemakkelijk of hoe moeilijk het voor Zacheus is geweest..., maar wat ik uit deze geschiedenis leer is dat Gods genade mensen losweekt van bezittingen en van het verlangen om te bezitten. God roept in de Bijbel ook steeds weer op om daar ook werk van te maken. Nu ik in de laatste weken wat meer in het Lukasevangelie blader, valt mij dat steeds meer op en daardoor doet het ook steeds meer een appèl op mij: 'verzamel voor jezelf geen schatten op de aarde', zegt Jezus. Nou, wat zijn wij vaak aan het

doen? Of die gelijkenis van die dwaas die helemaal aan zijn rijkdom verknocht was en niets meer zag dan verzamelen, verzamelen, verzamelen... Hij ging verloren... Ja, 'zo is het met hem die voor zichzelf schatten verzamelt en niet rijk is in God', zo eindigt de gelijkenis. ... Of die rijke jongeling, zoals wij hem noemen. Hij hield Gods geboden. Jezus noemde die geboden: U zult geen overspel plegen, u zult niet doden, u zult niet stelen, u zult geen vals getuigenis afleggen, eer uw vader en uw moeder'. 'Dat heb ik allemaal gedaan, zo zei deze jongeman. Maar toen Jezus zei: 'nog één ding is nodig, verkoop alles wat je hebt en deel het uit onder de armen', toen ging deze jongeman droevig weg. Hij kon niet los van zijn bezittingen komen. ... Ik kan me deze jongeman zo goed voorstellen: je wilt echt volgen Gods geboden leven..., je doet het misschien ook best behoorlijk..., maar om zoveel dingen los te laten voor Hem..., dat doet toch geweldig pijn? Het is zo gemakkelijk om te zeggen dat je niet aan je bezittingen vast zit, totdat je echt de dingen los moet laten... Steeds weer roept Jezus op om los te laten en om onze bezittingen in te zetten om anderen daarmee te helpen. De gelijkenis van de barmhartige Samaritaan. De gelijkenis van de arme Lazarus en de rijke man. De gelijkenis van de rijke dwaas. Steeds weer komt Jezus op dit punt terug als een kernthema dat hoort bij die verandering die God in ons leven wil schenken. Je kunt zoveel praten over bekering, over het leven met God, over het Avondmaal, je kunt daarbij heel veel lastige dingen beargumenteren en relativeren..., maar Zacheus brengt ons terug bij waar het ten diepste om gaat: de ontmoeting met de Here Jezus... het door Hem gekend zijn en geroepen worden... dat maakt iets los... dat maakt jezelf los... Zacheus raakte van zichzelf los en van zijn bezittingen... en voelde zich getrokken dat God, tot de ander, tot de wereld om hem heen, in het bijzonder de arme kant van deze wereld.

Ik zei aan het begin met nadruk: dit is allemaal het genadevolle werk van God. Dit is niet je eigen prestatie. Maar hoe zou God u met uw mogelijkheden en uw bezittingen kunnen inschakelen in Zijn werk?

Zacheus - ik weet niet of hij het egocentrische mannetje is geweest, dat wij vaak van hem gemaakt hebben - maar Zacheus kreeg na de ontmoeting met de Here Jezus in ieder geval oog voor de ander. Heel mooi: Jezus zag hem... en doordat Jezus hem zag, zag Zacheus nu zelf ook die ander die hem nodig had. Jezus liet Zacheus zien dat hij er mocht zijn, ondanks al zijn schade, schaamte en schuld... en dat opende Zacheus er ook de ogen voor dat die ander er mocht zijn.

Zacheus kreeg oog voor de arme mensen, voor de mensen die hulp, aandacht en zorg nodig hadden. Natuurlijk is dat een oproep voor ons om ook oog te hebben voor die mensen om ons heen die aandacht, hulp en zorg nodig hebben. Maar ik zou vanmiddag nog een stap verder willen gaan: laten wij niet alleen oog hebben voor de arme en kwetsbare mensen, maar laten wij zoals Jezus ook oog hebben voor de Zacheussen om ons heen. Eigenlijk gaat naastenliefde nog dieper dan zorg voor de arme mensen. Arme mensen helpen, dat is in veel gevallen best dankbaar werk. Niet altijd natuurlijk. Soms lijkt het misschien ook een bodemloze put. Soms had je ook wat meer dankbaarheid van deze of gene verwacht misschien, maar toch: het is heerlijk om anderen te kunnen helpen, te kunnen bijstaan. Veel makkelijker dan hulp te ontvangen in ieder geval. Maar Jezus gaat nog een stap verder. Hij stapt juist op die persoon af, die helemaal *niet* op armenzorg zat te wachten. Hij stapt juist op die persoon af, die het zelf best wel leek te redden in zijn leven. Die persoon die irritatie opriep bij anderen..., die persoon die in je allergiehoek zit..., die persoon waar je op verjaardagen graag iets over vertelt hoe hij ondanks al zijn rijkdom toch niet gelukkig is, want... 'Wat zou er gebeuren als u en ik juist op zo'n Zacheus zouden afstappen? ... Dat u, jij of ik zal afstappen op zo'n soort Zacheus..., bijvoorbeeld een collega die altijd loopt te zeuren over het werk of over anderen. Of zo'n jongetje in de klas die je steeds probeert te irriteren en

op zo'n geweldig negatieve wijze aandacht vraagt. ... Of dat onsympathieke familielid dat totaal geen invoelingsvermogen heeft en altijd over zichzelf praat. ... Of de vrouw die op de bezoeking staat, maar op het moment dat je op de deurmat staat al begint met haar klaagzangen over iedereen. ... Wat zou er gebeuren als wij op deze mensen zouden afstappen... met oprechte belangstelling... als wij hen niet de boom in zullen kijken, maar zullen uitnodigen om juist uit hun boom te stappen om ons te ontmoeten... Dat kost voor je gevoel misschien bakken vol energie, geduld, opoffering, zelfverloochening... dat zuigt je soms helemaal leeg... en mensen om je heen zullen misschien precies dezelfde reactie geven als dat zij deden bij Jezus... als Jezus een wonder deed aan een zieke, een arme, een hulpbehoevende, dan stonden ze te jubelen..., maar dat Hij naar zo'n Zacheus toeliep, dat was toch echt de verkeerde afslag...maar hier mocht Gods Koninkrijk zichtbaar worden..., hier werd een zoon van Abraham geboren..., hier op dit moment mocht Gods zaligheid, Gods redding werkelijkheid worden.

Het kan heel gemakkelijk gebeuren dat een kerk, een kerkelijke gemeente, ook zo'n menigte wordt, die de rijen sluit en waar kleine tollenaars niet tussen komen. Ik zeg niet dat wij zo'n gesloten gemeente zijn - ik hoop het niet en ik denk het eigenlijk ook niet - maar we moeten heel goed beseffen dat zo'n menigte mensen rondom Jezus voor een man als Zacheus niet door te komen was. Misschien had die menigte dat zelf niet eens door, wie weet. Jezus ging dwars door de menigte heen en ging naast de boom van die Zacheus staan. Heel dichtbij. Zonder te oordelen. Waarom uitgerekend hij? Nou..., we hebben gelezen wat er uit voortkwam...

Vandaag bent u uit de boom geroepen. Jezus riep u bij uw naam. Hij zei niet wat er allemaal aan uw leven mankeerde, nee, Hij sprak in de tekenen van brood en wijn Zijn vergeving, Zijn genade, Zijn liefde uit. Daarmee is alles over uw leven gezegd. Het is volbracht. ... En toch ben ik ook benieuwd naar de dag van morgen. Want die genade van God, die het allerdiepst en allermooist in het Avondmaal zichtbaar wordt, die genade van God zit niet in het Avondmaal opgesloten. Ik hoop dat u die genade van God morgen weer zult ontdekken in uw leven..., dat die genade en die liefde van God uw hart, uw ogen, uw oren, uw handen en uw gedachten.. ja, alles van Uw leven in beslag zal nemen. Dat die genade van Gd uw leven zal transformeren, zal verdiepen... zoals bij Zacheus. Zodat nog veel meer Zacheussen in deze wereld die liefde van God en die genade van God zullen gaan ervaren.